

This entry is part 1 of 4 in the series Karel Veliký - Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“

Karel Veliký - Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“

Čas nejsou peníze. Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“, část 1

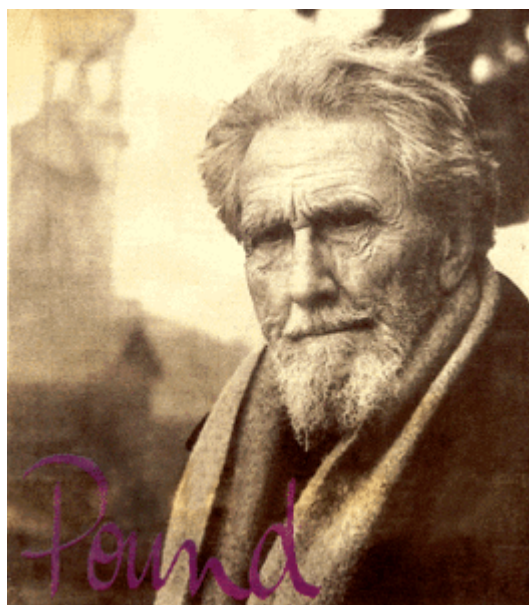
Čas nejsou peníze. Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“, část 2

Čas nejsou peníze. Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“, část 3

Čas nejsou peníze. Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“, část 4

U zrodu *ABC ekonomie*, nejdelšího z ekonomických a monetaristických textů Ezry Pounda, [1] byl cyklus přednášek, které básník proslovil v Miláně na Obchodní universitě Luigiho Bocconiho třetího měsíce jedenáctého roku *era Fascista* (březen 1933).

Byly reakcí na kolaps ekonomického liberalismu, v jehož vleku se „demokratické vlády“ po první světové válce kymácely víc než kdy dříve. Finanční elity z londýnské City a východního pobřeží USA byly totiž skutečným vítězem krveprolití a takto posíleny se utrhy ze řetězu státní moci – regulace. Došlo tím k ohromnému posunu stability jednotlivých zemí, vydaných teď napospas k „volné hře neviditelné ruce trhu“. Ten, oslepen svou silou, bezskrupulózní a bez jakékoli odpovědnosti, narazil po několika opojných bezhlavých letech na Život, když i obchodníci na burze a makléři začali pochybovat o integritě stále fiktivnější hospodářské *konstrukce*. Po krachu na Wall Streetu dne 24. října 1929, zapříčiněném touto uměle vyvolávanou konjunkturou podporovanou půjčováním peněz proti „cenným papírům“, jimž chybělo přiměřené krytí, upadly státy do systémové krize – finančního chaosu, hyperinflace se vymkla kontrole, a velké části národů byly vrženy do bída.

Ezra Pound

Této situaci musely čelit i státy a národy, které záhy po první válce usilovaly o vymanění se z chapadel lichvářské „světové ekonomiky“ revolucemi – sovětské Rusko a fašistická Itálie. Nejúspěšnější v těchto snahách se však záhy ukázalo národně-socialistické Německo, jehož Vůdce vyhlásil 5. březen 1933 „dnem národního probuzení“ (den volby, v němž se převážná část obyvatelstva přihlásila k vlajce s hákovým křížem) a 21. březen téhož roku „dnem národního povstání“ (první zasedání Říšského sněmu třetí říše). Německé odpoutání od zlata popisuje E. Wagemann v knížce „Odkud tolik peněz“ („Wo kommt das viele Geld her?“, Geldschöpfung und Finanzierung in Krieg und Frieden, Völkischer Verlag, Düsseldorf 1940).

Pound byl v této době asi nejvíce ovlivněn tzv. distributivismem (také označovaným jako distributismus), naukou „sociálního kreditu“ (Social Credit) Clifforda Hughu Douglassa a Dexterem Simpsonem Kimballem a jeho knihou *Industrial Economics* z roku 1929. Obé se rovněž staví do protikladu vůči „ricardiánské neřesti“, jež uchvátila naše životy.[2] „ABC ekonomie“ bylo určeno především lidem ve Velké Británii a v USA, odkud se nízkost burziánství primárně šířila. [2b]

Hospodářské pojednání píše Pound jako básník, který tvůrčí čin spojuje se snahou o dobrou společnost: vždyť starost o trvale dobrý hospodářský systém a vládu je taktéž jednou z hlavních linií jeho monumentálního eposu *Cantos* o 117 zpěvech. I v nich se snaží dobrat celistvosti člověka nejen skrze svrchované básnické obrazy, ale také hledáním co nejlepších podmínek pro lidský život a rozkvět vnímavosti: jsou tu zpěvy politické a ekonomické o dobrém a špatném zacházení se statky, o dobrém a špatném bankovníctví, o dobrém a špatném chování člověka v cyklu časů a dob. [3]

V „ABC ekonomie“ pak přímo *apeluje* na odpovědnost jistého *typu* člověka a spoléhá na jeho *rozum*, neboť rozumné (tj. poctivé) hospodářství je pro Pounda tím, v čem se odráží rozumná společnost, poctivá obec. Proto:

Cílem této brožury je vyjádřit základy ekonomie tak prostě a jasně, aby si i lidé z různých ekonomických škol a klik dokázali porozumět, když o nich budou hovořit. (...) Nebudu mít klid, dokud se toho thematu nezbavím...

Prostě a jasně! Zároveň však přiznává:

Tak dobře, nepostupuji podle aristotelské logiky, ale metodou ideogramickou... [4]

Což znamená, že dnešního čtenáře, již od školní docházky uvyklého hlavně na „výcucy výcuců“ opravdu pragmatického stylu „jednorozměrného člověka“, Poundův výklad uvede nejspíš ve zmatek. Pokusíme se zde proto o jeho „překlad“ do lineární podoby, na niž jsme zvyklí, aby měl každý možnost posoudit, nakolik mu tato zjištění, hodnocení, návody a doporučení mohou být nyní, po více jak osmdesáti letech, ještě prospěšná. „Originální znění“ se v překladu Anny Kareninové nachází v *Revolver revue*, „časopisu kulturní sebeobrany“ č. 87 z roku 2012.

Poznámky:

1. James Laughlin, jeden z Poundových životopisců („Pound jaký byl“), tvrdí ve svém eseji s názvem „Učitel Pound“, že při pátráních po zdrojích básníkovy ekonomického myšlení je lepší přečíst si jeho odborněji pojaté statě z *Selected Prose* (1973) a *Impact* (1960) než *ABC of Economics* (1933, Londýn; 1939 New York), neboť tuto práci psal jako zjednodušující teoretickou příručku. My v této souvislosti ještě připomínáme *Oro et lavoro* (Zlato a práce, 1944), jednu z brožur, které Ezra chrlil v období heroického, ale zoufalého vzepětí Italské sociální republiky (anglický překlad: *Gold and Work, Money Pamphlets by Pound*, no. 2, 1952). Srov. *Ezra Pound: Mistr těch, kteří vědí*, Olomouc 1995, s. 82–83 a Mary de Rachewiltz,

Diskrétnosti: Ezra Pound, otec a učitel, Jinočany 2009, s. 203 až 205.

2. Později se Pound vedle idejí fašistického korporativismu inspiroval u Silvia Gesella (viz např. Canto XLI), jehož teorie se již před pár lety dočkaly mírného vzestupu ze zapomnění, viz článek Ivana Jakubce **Místní a nouzové měny v minulosti**. Zabýval se i dalšími naukami nejrozumnějších „protibankovních ekonomů“, jakož i historií italských středověkých bank, ekonomickými názory konfucianství (*Vytváří-li bohatství, má se kvůli němu stát zadlužit?* Canto XLIX) nebo velkých zakladatelských osobností jakými byli John Adams a Thomas Jefferson, viz *Jefferson and/or Mussolini* (1935). S Mussolinim se setkal v Římě 30. ledna 1933, což je mj. popsáno v biografii Noela Stocka *The Life of Ezra Pound*.

2b. Na ekonomicko-politickém poli se Pound prezentoval čtenářům *The New English Weekly*, *New Democracy* Gorhama Munsona a později v Mosleyově *The British Union Quarterly*.

3. Nejznámějším je bezesporu Canto XLV o lichvě, úžeře: Usura je mor (...) Usura pokrývá rzi dláto / Rozežírání řemeslo i řemeslníka (...) Usura hubí dítě v lůně (...) Mrtvolky usadili k hostině / na pokyn usury. Viz Ezra Pound, *Cantos II*, Brno 2013, s. 95–96 (srov. Canto LI). *Cantos XLVI* a *XLVIII* pak stavějí do protikladu k sienské Monte dei Paschi, zdravé bance, Anglickou banku: její peníze vytvořené z ničeho, z nichž profituje jen hrstka. Dvě „fašistická“ a „antisemitská“ *Canta* (LXXII a LXXIII) byla v poválečných vydáních dlouho vynechávána.

4. Poundova ideogramická metoda je spjata s jeho chápáním čínského ideogramu, jak jej vysvětluje v „**ABC četby**“ (Brno 2004, s. 18): „...čínský ideogram se nesnaží být obrazem zvuku nebo psaným znakem, který poukazuje na nějaký zvuk, ale je stále zobrazením věci; věci v daném postavení nebo ve vztahu k jiným věcem, anebo kombinace věcí. *Znamená* onu věc nebo činnost nebo situaci, nebo podstatnou vlastnost více věcí, které zobrazuje“. Výsledkem je, že Pound při snaze zachytit vše podstatné narušuje *linearitu* výkladu, přičemž stejně jako ve své poezii kondenzuje a komprimuje (něm. *Dichtung* znamená poezii, básnictví, od slovesa *dichten* – těsnit, hustit), i za cenu menší srozumitelnosti a důvěryhodnosti. Důraz na imaginativní složku vnímání je klíčovou součástí snahy o jazykovou „obrodu skrze tradici“, nápravu jmen, hledání „dokonalého jazyka“, jenž by nahradil „jazyk podvodných společenských tříd sloužící pouze pomíjivým účelům“, jak se o to ve stejné době pokoušeli v Německu Martin Heidegger nebo Gottfried Benn. Neboť: „Řím povstal idiomem Ceasara, Ovidia a Tacita, upadl ve změti rétoriky, diplomatického jazyka...“ A čím asi je jazyk „politické korektnosti“?

Series Navigation

Čas nejsou peníze. Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“, část 2 >>